

Дипломатски односи су пракса деликатне природе. Реализација спољне политике државе одиграва се управо у оквиру дипломатских токова и општења између субјеката међународног јавног права. То су односи између држава, али можемо их посматрати и у смислу међуљудских односа, социолошки и правно – теоријски. Наиме, сваки човјек је усмјерен на другог човјека и упућен је да живи у међусобној релацији са осталим јединкама. Човјек је, по природи ствари, међу другима и у интеракцији са другима. Још је Платон говорио: „Онај који може да живи сам без других, или је Бог или је звијер“. У том смислу модерни међународни – дипломатски односи свODE се на исто. Народи држава обавезни су, како би обезбједили просперитет, учествовати у токовима међународних односа, без обзира на жртву, док оне заједнице које одбијају учешће, бивају остављене на маргини међународног поретка. На тај начин, посматрано „свјетским очима“, сваки човјек, појединац у народима нпр. Сјеверне Кореје и доскора Кубе представља управо дио неукроћене звијери, која одбија да се припитоми и тако остаје примитивна. Теоријски – правно посматрано, државе које не прате међународни поредак ствари, немају довољно развијен и изграђен друштвени и правни поредак и имају карактер изопштеника. Правни систем представља скуп норми које су организоване у мањим или већим цјелинама, правним актима, а који не противрјече један другом. Државе које су ипак одређене за међународну интеграцију и које су окренуте ка позитивним токовима преузимају обавезу законског усклађивања, хармонизације норми и правних прописа, при чему пријашњи систем вриједности бива у потпуности дероганан. У групе таквих држава спада и Босна и Херцеговина, којој се намеће обавеза изградње реформисаног правног поретка. Уопште, друштвени поредак који бива регулисан правним нормама постаје правни поредак. У сваком случају систематизирана хармонизација правила је пожељна, али системско уништење одређених вриједности, које је већ узело маха, је недопустиво.

У времену у којем државе треба да се боре за што бољу интеграцију, уз што стабилнији начин очувања националног суверенитета и уопште државног субјективитета, Босна и Херцеговина доживљава потпуни крах спољне политике. У околностима када се учествовање у међународним односима поставља као императив, Босна и Херцеговина дозвољава унутрашње грудвање расподјелом власти изазвано платформом појединих политичких фактора из другог ентитета, што се експлицитно одражава и на спољну политику. С разлогом се поставља питање опстанка БиХ, како на унутрашњем плану, тако и у домену међународних односа. Наиме, када једна држава нема капацитет да обезбједи унутрашњи легитимитет, с једне стране и када не посједује одговорност за

спровођење спољне политике, с дуге стране, она не испуњава темељне задатке модерне државе. Сада и највећи оптимисти који нису били вољни окарактерисати понашање и даље активног министра спољних послова БиХ и појединих актуелних, али и бивших чланова Предсједништва, као неозбиљност, бахатост, нестручност или некако другачије, морају капитулирати, јер немогућност слања делегације на сједницу Савјета Европе представља потпуну неспособност ове државе, дакле њених институција, да воде спољну политику и да учествују у међународним односима. Босна и Херцеговина је једина европска држава која није успјела испунити обавезе према Савјету Европе (као једна од 47 чланица). Посљедице оваквог понашања у међународној заједници биће изузетне, јер модерна пракса и доктрина у међународном праву дефинишу капацитет за вођење спољне политике као четврти елемент једне државе на којима иста и почива.

Наиме, заједничка држава посједује 44 амбасаде [\[1\]](#) и одређени број конзуларних представништава у свијету, при чему можемо поставити питање на који начин та представништва раде и чији интерес заступају. С обзиром да Босна и Херцеговина није усвојила националну стратегију у вези спољне политике, што је и немогуће, у смислу постојећег државноправног поретка на челу са Високим представником, који је произвео безброј криза, укључујући и ову тренутну, овакво дипломатско дјеловање заједничке државе не посједује утврђене темеље. У том смислу, за сигурно можемо рећи да стални представници и конзули не заступају у потпуности интересе конститутивних народа (и уопште држављана БиХ) и да органи који су на основу Устава задужени за вођење спољне политике одступају у потпуности од

Општих праваца за провођење спољне политике Босне и Херцеговине

који су прокламовани од стране Предсједништва БиХ. У наведеном документу стоји следеће:

„Полазећи од чињенице да је свијет захваћен процесом глобализације, која структурално мијена међународне односе и позива на рјешавање горућих питања на глобалном нивоу и регионалним нивоима у циљу свеобухватне заштите људских права, елиминиције сиромаштва, развијања глобалног партнерства за развој чврстог опредјељена за процесе интеграције и транзиције у региону Југоисточне Европе у политичком, економском и сигурносном смислу, свијесни потребе за убрзавањем процеса европских интеграција Босне и Херцеговине овим документом дефинише начела, правце и приоритете спољне политике Босне и Херцеговине у предстојећем периоду...“

[\[2\]](#)

Поставићемо неколико питања; на који начин Босна и Херцеговина кроз своје институције штити људска права? Можда је ипак прије ријеч о дискриминацији појединих етничких и националних група које заједно са другима творе БиХ! Чврсто опредјељење ка интеграцијама апсолутно потврђује формалност докумената и уопште аката којима недостаје реална примјена јер чврстина у дјеловању остаје непримјетна. Сигурносни смисао остаје блокиран како је остала блокирана и продаја застарјелих тренажних

авиона Републици Србији, који пропадају у хангарима на бањалучком аеродрому. Исти је случај са потребом за убрзање европских интеграција.

Такође, у документу се посебно у Поглављу II издвајају приоритети спољне политике Босне и Херцеговине: **„Спољна политика Босне и Херцеговине усмјерена је ка унапријеђењу трајног мира, сигурности и стабилног демократског и свеукупног државног развоја, односно укључивању у савремене европске, политичке, економске и сигурносне интеграционе токове. У циљу промовисања својих стратешких интереса, Босна и Херцеговина ће водити транспарентну вањску политику, у сагласности са следећим приоритетима:**

· Очување и заштита независности, суверенитета и територијалног интегритета Босне и Херцеговине;

· Потпуна и досљедна имплементација Општег мировног споразума (ОМС);

· Учешће Босне и Херцеговине у мултилатералним активностима, посебно у склопу система Уједињених нација (UN), Савјета Европе, Организације за сигурност и сарадњу у Европи (OSCE), Организације исламске конференције (OIC) и др.;

· Промоција Босне и Херцеговине као партнера у међународним економским односима и активности које ће омогућити пријем у Свјетску трговинску организацију (WTO) и друге међународне организације и асоцијације.“

Очување и заштита независности, суверенитета и територијалног интегритета БиХ нарушена је самим постојањем Високог представника, који успоставља правне норме у супротности са Уставом БиХ и без легитимитета, тј. воље народа и који у персоналном смислу представља један облик суверена, модерног апсолутисте у XXI вијеку.

Истовремено, промоција и учешће једне државе у мултилатералним активностима не може се реализовати без тачно утврђене националне стратегије и народног јединства, што БиХ ни у ком случају не посједује. На основу постулата на којима почива и не може да посједује такав документ од изузетне важности.

Такође, партикуларна дјеловања одређених сталних представника у амбасадама заједничке државе представљају општу незрелост и нејединство спољне политике БиХ. Недостаци конзистентности, уједначености и политичке зрелости манифестовали су се кроз самовољу, интересе и етничке и личне политике представника БиХ који су наступали у међународном општењу. Инциденти пред Генералном скупштином Уједињених нација најбољи су доказ који иду у прилог томе. Такође, случај у оквиру Савјета Европе довољно говори о неспособности, јер је и сам Комитет за праћење рада делегација Савјету поднио извјештај у ком је констатовано да делегација неће бити у прилици да присуствује прољећном засједању из разлога унутрашње институционалне кризе. Босна и Херцеговина је због немогућности формирања власти изостала са сједнице Савјета Европе, док је држава као што је Белгија, која, такође, има институционалних проблема на унутрашњем плану успјела да обезбједи делегацију! Ово свједочи у прилог ничему другом до неодрживости ове сложене државе. Јер, ако она није у могућности одржати статус субјекта међународног јавног права, испуњавајући своје обавезе из уговора које је потписала, онда се може рећи да не посједује могућност егзистирања као држава у смислу модерне доктрине међународног јавног права.

Један од основних циљева дипломатије је заступање државе према вани, а у случају Босне и Херцеговине потребно је само поставити питање кога дипломатија ове државе заиста заступа!? У вријеме међудржавне условљености и развијених мултилатералних односа, Босна и Херцеговина се понаша као дијете које не може да прохода!

[1] Босна и Херцеговина одржава амбасаде у: Аустралија, Аустрија, Белгија, Бугарска, Ватикан, Грчка, Данска, Египат, Израел, Индија, Индонезија, Иран, Италија, Јапан, Јордан, Канада, Катар, Кина, Кувајт, Либија, Мађарска, Македонија, Малезија, Холандија, Њемачка, Пакистан, Пољска, Румунија, Руска Федерација, Саудијска Арабија, САД, Словенија, Србија, Турска, Уједињени Арапски Емирати, Уједињено Краљевство, Француска, Црна Гора, Хрватска, Чешка Република, Швајцарска, Шведска, Шпанија.

[2] www.msp.ba Документ: општи правци и приоритети за провођење спољне политике Босне и Херцеговине.